

Lekcja

Temat: Kolonializm w XIX wieku.

1. Przyczyny ekspansji kolonialnej Europejczyków

a) Ekonomiczne:

- Kolonie jako źródło surowców, taniej siły roboczej i rynki zbytu

b) Wojskowe:

- Kolonie jako bazy wojskowe do kontrolowania szlaków handlowych i źródło rekrutów

c) Misja cywilizowania - przeświadczenie Europejczyków o wyższości własnej cywilizacji nad pozostałymi

2. Kolonizacja Afryki

a) Sytuacja polityczna i społeczna Afryki oraz kontakty z Europą do poł. XIX w.

- Brak rozwiniętych cywilizacji i ukształtowanych organizacji państwowych na zdecydowanej większości kontynentu
- Do połowy XIX wieku główne źródło pozyskiwania niewolników
- Działalność handlowa Europejczyków w oparciu o faktorie, osady i porty na wybrzeżach

b) Ekspansja Europejczyków w Afryce w II poł XIX w

- Podział Afryki na strefy wpływów państw europejskich (Wielka Brytania, Francja, Portugalia, Belgia, Włochy, Niemcy)
- Ekspansja w głąb kontynentu wynikająca z działalności europejskich kompanii handlowych

3. Kolonizacja Azji

a) Sytuacja polityczna i kulturowa w Azji

- Istnienie ukształtowanych cywilizacji i państw (np. Chiny, Indie, Japonia, świat arabski)

b) Kontrola i eksploatacja gospodarcza Chin przez mocarstwa europejskie przy zachowaniu suwerenności politycznej państwa chińskiego

c) Stopniowe opanowanie Indii przez Wielką Brytanię

d) Inne państwa europejskie i ich kolonie w Azji

- Francja (Indochiny)
- Holandia (Malezja, Indonezja)
- Rosja (Mandżuria)
- Niemcy (Karoliny)

e) Stany Zjednoczone:

- Nieudana próba kontrolowania Japonii
- Posiadłości na Filipinach

f) Japonia po otwarciu się na Europę włączyła się do procesu kolonizacji

4. Wielka Brytania – imperium kolonialnym.

- Główne kolonie brytyjskie: Indie, Kanada, Australia, Egipt, Kraj Przyladkowy

5. Skutki kolonizacji:

- a) Eksploatacja gospodarcza zajętych obszarów (powstanie i rozwój wielu gałęzi przemysłu, transportu i handlu)
- b) Udział cywilizacji europejskiej w koloniach (oświata, kultura itp.)
- c) Eksterminacja wielu grup ludności, degradacja środowiska naturalnego, częściowy lub całkowity zanik osiągnięć kulturowych, wierzeń i tradycji podbitych ludów
- d) Napływ części rdzennej ludności kolonii do Europy
- e) Konflikty kolonialne - bunty miejscowej ludności przeciw kolonistom na tle ekonomicznym, kulturowym i religijnym:
 - Powstanie sipajów (Indie)
 - Powstanie Mahdiego (Sudan)
 - Wojny opiumowe i powstanie bokserów (Chiny)
 - Wojny burskie (Afryka południowa)